ומרקיקין וקא קמיץ מחלות ארקיקין ומרקיקין אחלות שמעינן ליה לרבי שמעון דאמר [א]אם קמץ ועלה בידו מאחד על שניהם יצא והא איכא מותר שמן דאי מחצה חלות ומחצה רקיקין אמר מותר השמן מחזירו לחלות אי כולהו רקיקין אמר מותר השמן נאכל לכהנים כרבי שמעון בן יהודה דתניא רבי שמעון בן יהודה אומר משום ר׳ שמעון [ב]מושחן כמין כי ומותר השמן נאכל לכהנים אמר ליה רב כהנא לרב אשי והא איכא לספוקה במנחת נסכים דאמר רבא [ג][א]מתנדב אדם מנחת נסכים בכל יום כי קא מסתפקא ליה (סימן יחי״ד בגל״ל לבונ״ה בלו״ג מקמצ״ה) באה בגלל יחיד באה בגלל ציבור לא מסתפקא ליה כי קא מסתפקא ליה באה בגלל עצמה באה בגלל זבח לא מסתפקא ליה כי קא מסתפקא ליה טעונה לבונה שאינה טעונה לבונה לא מסתפקא ליה כי קא מסתפקא ליה באה בלוג באה בשלשה לוגין לא מסתפקא ליה כי קא מסתפקא ליה טעונה קמיצה שאינה טעונה קמיצה לא קא מסתפקא ליה: פירשתי מנחה של עשרונים: תנו רבנן פירשתי מנחה (א) וקבעתי בכלי אחד של עשרונים ואיני יודע מה פירשתי יביא מנחה של ששים עשרונים דברי חכמים רבי אומר [ב]יביא מנחות של עשרונים מאחד ועד ששים שהן אלף ושמונה מאות ושלשים פירשתי [ד]ואיני יודע מה פירשתי ואי זו מהן פירשתי ואיני יודע כמה פירשתי יביא חמש מנחות של ששים ששים עשרונים שהן שלש מאות דברי חכמים רבי אומר יביא חמש מנחות של ששים עשרונים מאחד ועד ששים שהן תשעה אלפים ומאה וחמשים במאי קא מיפלגי אמר רב חסדא במותר להכנים חולין לעזרה קא מיפלגי רבי סבר [ה]אסור להכנים חולין לעזרה ורבנן סברי מותר להכנים חולין לעזרה רבא אמר דכולי עלמא [ג]אסור להכנים חולין לעזרה והכא במותר לערב חובה בנדבה קא מיפלגי רבנן סברי מותר לערב חובה בנדבה ורבי סבר אסור לערב חובה בנדבה אמר ליה אביי לרבא לרבנן דאמרי מותר לערב חובה בנדבה הא בעינן שני קמצים דקמיץ והדר קמיץ והא קא קמיץ מחובה אנדבה ומנדבה אחובה דתלי ליה [ו]בדעת כהן דאמר כל היכא דמטיא ידא דכהן השתא חובה ולבסוף נדבה ואקטורי היכי מקטר ליקטר נדבה ברישא דחובה היכי מקטר לה דלמא כולה חובה היא וחסרו להו שירים [ז]ואמר מר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה אין מקטיר קומץ עליהן ליקטר חובה ברישא דנדבה היכי מקטר לה

ודלמא

שמעינן ליה לר״ש. בפ׳ כל המנחות באות מצה (לעיל סג.): **מותר השמן.** אמרי׳ בפ׳ ואלו מנחות (לעיל עה.) מנחה הבאה מחצה חלות ומחצה רקיקין מביא לוג שמן ומחלקו לחלות ורקיקין וחלות בוללן ומושח הרקיקין על פני כולן ושאר השמן מחזירו לחלות וגבי כולה רקיקין תניא לעיל מההיא [שם] מושחן כמין כי ושאר השמן נאכל לכהנים: **רבי שמעון בן יהודה.** גבי מחצה חלות ומחצה רקיקין קאי: **מותר השמן נאכל לכהנים.** כדין רקיקין הבאים בפני עצמן הלכך ממה נפשך מותר של רקיקין נאכל לכהנים: **כי קא מספקא ליה.** לנדר ממנחת יחיד שאינה באה בצבור דהיינו הנך חמש מנחות הנדבה דאינן באות בצבור כדאמר לעיל (דף קד:) אין שנים מתנדבים עשרון אחד שהרי כתיב בה נפש[ח] אבל מנחת נסכים הבאה בצבור לא מספקא ליה דולאי (ב) ידע שלא נדרה: **שלא[ט] עשרוני׳ מאחד ועד ששים.** שיביא ששים מנחות בששים כלים באחד כלי חד עשרון ובאידך שנים ובאידך שלשה ובאידך [י][ארבעה וכן עד] ששים: **שהם אלף ושמנה מאות ושלשים.** עשרונות ובכל כלי יאמר אם כזו נדרתי זו לנדרי ואם לאו תהא נדבה דממה נפשך חדא מינייהו נדר: **פירשתי.** עשרונות [כ]ופירשתי מאיזו מנחה מן החמש המנחות ואיני יודע מאיזו מנחה פירשתי וכמה עשרונים פירשתי לה יביא חמש מנחות של ששים עשרונות: **במותר להכנים חולין לעזרה.** ודכולי עלמא אסור לערב חובה בנדבה: **רבנן סברי מותר להכנים חולין לעזרה.** הלכך יביא ששים עשרון בכלי אחד ויתנה אם כולן נדרתי כולן לחובתי ואם לאו מה שנדרתי יהא לחובתי והשאר חולין אבל השאר לנדבה לא מצי לאיתויי דאסור לערב חובה בנדבה. ואי קשיא הכא נמי היכי קריב קומץ הא הוי קצת מן הקומץ חולין ועוד מנחה היכי מישתרי והא לא איקמצ׳ קומץ שלם דקצת מן הקומץ הוי חולין תריץ כדתרצינן בהקומץ רבה (לעיל כד:) קומץ בדעתא דכהן תליא מילתא וכהן דעתו אקודש ולא אחולין: **ורבי סבר אסור להכנים חולין לעזרה.** הלכך לא מצי איתויי בכלי אחד ומתנה אבל יביא ששים מנחות מאחד ועד ששים בששים כלים ויאמר אותם שנדרתי יהו לחובתי והשאר נדבה. ואי קשיא לייתי ששים עשרונות בששים כלים ויאמר לפי חשבון שנדרתי יהא לנדרי והשאר נדבה הא לא קשיא דקביעות המנחה[ל] מילתא היא ולא מצי לאיתויי בכלי אחד פחות ממה שקבע בו: **מותר לערב חובה בנדבה.** הלכך מייתי ס׳ עשרונות ויאמר כפי מה שנדרתי יהו לחובתי והשאר לנדבה: **שני קמצים.** חד לחובה וחד לנדבה: ומשני **דקמיץ.** שני קמצים: **כל היכא דמטי ידיה דכהן השתא.** בקומץ ראשון יהא חובה וכל היכא דמטו ידיה בקומץ אחרון תהא נדבה:

דלמא

כרבי שמעון בן יהודה. ואם תאמר מאי סלקא דעתך דמקשה דקאמרינן דאי מחצה חלות ומחצה רקיקין מותר השמן מחזירו לחלות הא לא אשכחן בפ׳ ואלו מנחות (לעיל עה.) רבי שמעון דאית ליה האי סברא ומנא ידע בכולה רקיקין דשאר השמן נאכל לכהנים וי״ל משום דרבנן דפליגי אדרבי שמעון בן יהודה התם סבירא להו כמותר השמן מחזירו לחלות ואליבא דרבי שמעון קאמרי דהא קתני מנחה הבאה מחצה חלות ומחצה רקיקים ומאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא רבי שמעון: **שהן** אלף ושמונה מאות ושלשים. כילד קח בידך מאחד ועד ששים וצרף תחילתן לסופן עד האמצע כגון אחד וששים הם ס״א שנים ונ״ט הם ס״א ושלש ונ״ח הם ס״א כן תמנה עד שלשים דשלשים ושלשים ואחד נמי הם ס״א ויעלה לך שלשים פעמים ס״א וכן תוכל למנות פרים דחג דעולין לשבעים כילד ז׳ וי״ג הם עשרים וכן ח׳ וי״ב הם עשרים וכן ט׳ וי״א הם כ׳ וי׳ הרי שבעים: **במותר** להכנים חולין לעזרה קמיפלגי. ולא מיתוקמא אלא כרבנן דאמרי למנחה של ששים עשרון ששים לוגין דאי כרבי אליעזר בן יעקב דאמר אין לה אלא לוגה היכי מיתכשרה כיון דאיערב חולין בהדה הא אינה ראויה לבללן משום דהוה ליה חיסר שמנה: **רבה** אמר דכולי **עלמא** וכו׳. רבה גרסינן אף על פי שהוא אחר רב חסדא דרבא משני לקמן שינויא אחרינא: **דתלי** לה בדעת כהן. ואף על גב דבהקומץ רבה (לעיל דף כד:) לית ליה לאביי כדעתא דכהן תליא מילתא הכא מודה:

אפשר

מסורת הש״ס

א) [לעיל סג:], ב) לעיל עה., ג) [לעיל קד: זבחים פד.], ד) נ״ל ואיני יודע מאיזו מהן כו׳. ל״ק, ה) [לעיל מח. פ: ושי״נ], ו) [לעיל כד:], ז) לעיל מ. ט. [יומא מז:], ח) [ויקרא ב], ט) נ״ל של ס׳, י) נ״י ל״ק, כ) נ״ל ופירשתי מנחה מן החמש כו׳. ל״ק, ל) [נ״ל מנא],

◆

הגהות הב״ח

(א) גמרא ת״ר פירשתי מנחה של עשרונים וקבעתי בכלי אחד ואיני יודע: (ב) רש״י ד״ה כי קא מספקא וכו׳ דולאי נודע שלא:

◆

מוסף רש״י

מושחן. שלימים כמין כי. אות יוונית ועשויה כמין נו״ן כהפרשת גולל מאלגע (לעיל עה: בכתי״ו). **מתנדב אדם מנחת נסכים.** סלת שמן ויין בלא קרבן (ולעיל קד:) ואע״ג שלא אמרה תורה מנחת כליל אלא הבאה בגלל זבח, היכא דפריש פריש (זבחים פו.). **אסור להכנים חולין לעזרה.** ודרשינן, ובספרי כי ירחק ממך המקום וזבחת (זבחים יב) ברחוק מקום אתה זובח ולא אתה זובח בקירוב מקום חולין שלך, והוא הדין לכל הבאת חולין בעזרה שאסור, אי נמי מדרבנן דלמא איכא דחזי ליה דטובא כהן מנהג חולין כדין וסבור קדשים הן ואכיל ואייתינהו בעזרה ולאתי לאוכלי בקדשים (רשב״ם ב״ב פא.). **שירים שחסרו.** שנתפזרו מהן אין מקטירין. דתניא (מנחות דף ט.) מן המנחה פרט לשחסרה היא או שחסר קומצה (יומא מז.).

◆

שיטה מקובצת

גמ׳ ת״ר פירשתי מנחה של עשרונים וקבעתי: שם שהן אלף וכו׳ נ״ב אש״ל סימן: שם שהם תשעה אלפים וכו׳ נ״ב תמ״ח סימן: שם רבי סבר אסור להכניס נ״ב עי׳ תוס׳ לעיל דף פ ע״ב: רש״י ד״ה ר״ש בן יהודה כו׳ קאי דמותר השמן הדר״א: ד״ה כי קא מספקא כו׳ לנדר ממנחת יחיד: בא״ד דהיינו הנך חמש מנחות דנדבה דאינן: ד״ה של עשרונים מאחד כו׳ ובאידך שלשה ובאידך וכו׳ וכן עד ששים: ד״ה פירשתי עשרונות כו׳ של ששים ששים עשרונות: ד״ה ורבנן סברי כו׳ היכי משתריא דהא: ד״ה מותר לערב כו׳ הלכך מייתי ששים עשרונות בחד מנא ויאמר כפי מה שנדרתי יהא לחובתי: תד״ה כר״ש בן יהודה כו׳ ומנא ידע דלמא הוי בכולה רקיקין דשאר השמן נאכל לכהנים:

עין משפט
נר מצוה

ו א מיי׳ פי״ד מהלכות מעה״ק הלכה א:

ז ב מיי׳ שם פי״ז הלכה ח ועי״ש בכ״מ:

ח ג מיי׳ פ״ג מהלכות שחיטה הלכה ג ופי״א מהלכות מחוסרי כפרה הלכה ז:

◆

רבינו גרשום

על רקיקין ומרקיקין אחלות דהא קמיץ ב׳ קמצין: א״ל ודאי מצי למקמץ מחלות לחודייהו ארקיקין דשמעי׳ ליה לר׳ שמעון בברייתא דאמר ודאי היכא דנדר מחצה חלות ומחצה רקיקין ומייתי להו בחד מנא וכי קמץ ועלה בידו מאחד על שניהן יצא אלמא דיכול לקמוץ מחלות ארקיקין ומרקיקין אחלות: והא איכא מותר שמן דאמרי׳ בפירקא דלעיל דכשמביא חלות ורקיקין נותן חצי לוג לחלות וחצי לוג לרקיקין וחלות טעונין בלילה ורקיקין אין טעונין אלא משיחה דכדאמרי׳ מושחן כמין כי יווני ומותר השמן שנשתייר מחצי לוג של רקיקין אותו מותר מחזירו לחלות והשתא כי מספקא ליה אי כולן רקיקין אמר אי מחצה חלות ומחצה רקיקין אמר היכי עביד מאותו מותר שמן דבעי להחזיר לחלות לאחר משיחת רקיקין דאי מחצה חלות ומחצה רקיקין אמר צריך להחזיר המותר לחלות. אי כולהו רקיקין אמר מותר השמן נאכל לכהנים דלאחר שמושחן השיירים נאכל לכהנים. והשתא אי אכלי כהנים לשירים שמא מחצה חלות ומחצה רקיקין אמר וצריך להחזירו לחלות ולא למיכליה כהנים: א״ל (קי״ל) [ס״ל] כר״ש בן יהודה. דאמר דהיכא דאמר מחצה חלות ומחצה רקיקין אין מחזיר המותר לחלות אלא נאכל לכהנים הילכך ממה נפשך נאכל לכהנים: והא איכא לספוקא במנחת נסכים דאיכא למימר במנחת נסכים נדר ולייתי מנחת נסכים ואמאי לא קא חשיב נמי הא וליתני ו׳ מיני מנחות ואמאי קא אמר חמשתן ותו לא: דאמר רבא מתנדב אדם. דיכול להביא מנחת נסכים לחודיה בלא זבח והואיל דמצי למיתי איכא למיחש דהא נדר: א״ל להא ודאי ליכא לספוקי כי קא מספקא ליה דידע דמידי דבאה יחיד ולא באה צבור נדר דהיינו אחד מה׳ מנחות אבל נסכין דבאין נמי בצבור פשיטא ליה דלא נדר: ופשיטא ליה נמי דלא נדר מידי דבא בגלל זבח ולא מידי דלא טעון לבונה ולא מידי דבעיא ג׳ לוגין שמן ולא מידי דלא טעון קמיצה דהיינו מנחת נסכים דכולה כליל ואית בה כל הני: פירשתי מנחה של עשרונים. דיודע איזו מנחה נדר אבל מספקא ליה כמה עשרונים נדר במנחה: יביא ס׳ עשרון בכלי אחד. ויש בכלל המרובה המועט וסבירא ליה לתנא קמא קטן והביא גדול יצא ור׳ סבירא ליה דלא יצא ואיירי כגון דקבעם בכלי הילכך קאמר יביא מנחה של עשרונים בס׳ כלים מאחד ועד ס׳. בכלי אחד חד עשרון ובאחד שנים ובשלישי ג׳ וכן עד ס׳ דהשתא איזה שנדר הא איתיה לחוד בכליו. פירשתי ואיני יודע איזה מהם פירשתי דאינו יודע מאיזה מין של חמש מנחות ואינו יודע כמה עשרונים במנחה יביא מכל מין ס׳ בכלי אחד שהן עולין ג׳ מאות: ר״א מכל מין צריך להביא מאחד ועד ס׳. ומין אחד מאחד ועד ס׳ עולין לאלף ושמנה מאות ושלשים אם תרצה לחשבם קח זה סימן בידך מכל חשבון שתרצה לחלקו כך. כגון אלו מאחד ועד ששים אמור ס׳ פעמים ס׳ ואל תחשוב אלא המחצית ל׳ פעמים ס׳ וכן חשוב מא׳ עד עשרה א׳ וב׳ הרי ג׳ הוסיף ג׳ הרי ו׳ הוסיף ד׳ הרי יו״ד הוסיף ה׳ הרי ט״ו. וכן עד עשרה יעלה החשבון נ״ה הרי הותירו ה׳ על חשבון העשרה. ועכשיו ראה ל׳ פעמים ס׳ הרי י״ח מאות וששים הם ו׳ פעמים עשרה ולכל עשרה מותירים חמשה הרי שלשים וזהו אלף ושמנה מאות ושלשים: רבנן סברי מותר להכניס חולין לעזרה. וקא מייתי ס׳ לחוד בחד מנא ומתני ואמר הכי אם עשר נדרתי יהו העשר לחובתי והשאר יהיו חולין וקימץ קומץ אחד ואותו קומץ הוי לחובתו ואי מכניס כולהו ס׳ בעזרה לית לן בה. דמותר (לערב) [להכניס חולין] בעזרה ומה דמתערבי חובה בחולין לית לן בה דאי חולין כהנים אכלי להו כקדשים: ור׳ סבר אסור להכניס חולין בעזרה. והילכך מתני ואמר הכי אי עשר נדרתי יהו העשר שבכלי אחד לחובתי והשאר יהיו נדבה ואותן עשר הא הוו בכלי אחר בפני עצמו דאם נדר קטן איכא קטן ואי גדול איכא גדול: רבנן סברי מותר לערב חובה בנדבה. והכי מתני אי עשר נדרתי יהו עשר שבתוך אלו ס׳ לחובתי והשאר נדבה. ואי מתערבי כולהו ס׳ דהשתא אתערב חובה בנדבה לית לן בה דמותר לערב: ור׳ סבר דאסור לערב. ומשום הכי יביא מא׳ ועד ס׳ בס׳ כלים שלא יתערב חובה בנדבה: הא בעינן ב׳ קמצין. חד לחובתו וחד לנדבתו: דקמיץ והדר קמיץ ב׳ פעמים: והא קא קמיץ מחובה אנדבה כו׳. דהא מתערבי אהדדי: דמטא ידא דכהן השתא. כלומר הקומץ שיקמוץ תחלה יהא חובה והאחר נדבה: דילמא כולה מנחה של ס׳ עשרון חובה דחיישינן דס׳ נדר וחסרו להו שירים דכיון דקא קמיץ לשום חובה ברישא הך דקא קמיץ לבסוף לשם נדבה לא צריך דדילמא כולה חובה היא וחסרו להו שירים בין קמיצת חובה להקטרת חובה דקודם שהקטיר לשום חובה הקטיר קודם של נדבה ואשתכח דקא חסרו שירים שהרי חסרו אותו קומץ דמקטיר לשום נדבה והלכך היאך מצי הדר מקטיר לקומץ דחובה דאמר מר וכו׳: ליקטר דחובה ברישא הדוא קומץ דנדבה היכי מקטיר ליה [א] דילמא כולה חובה היא. וכל שממנו לאישים השאר הרי הוא בבל תקטירו. והשתא ליכא למימר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה כיון דקמץ לשום חובה הקטיר מיד לשום חובה קודם דקמץ לשם נדבה ולא חסרו בין קמיצה להקטרה. וקא ס״ד דאפי׳ קמץ אותו קומץ דנדבה מקמי דלקטר קומץ דחובה ליכא למימר דחסרו להו שירים. דהואיל דאמרי׳ דאותו חובה מקטיר ברישא כיון דאכתי קומץ לנדבה קאי בעיניה בשעת הקטרת קומץ דחובה אע״ג דמקמץ לא חשבינן כמאן דחסרי שירים: א״ל לעולם מקטר דחובה ברישא והכי אפשר ליה בתקנה כגון דמסיק אותו קומץ דנדבה לשום עצים ולא לשום קומץ דהשתא אי אמרת דשירים ניתנו לא עבר בבל תקטירו כדר׳ אליעזר כו׳: רבנן אית להו דר׳ אליעזר דאפשר לאפוקי לשום עצים ור׳ לית ליה דר׳ אליעזר ולהכי אמר דליתי מא׳ ועד ס׳ דקסבר ר׳ דהא דלא מייתי ס׳ לחודייהו בחד מנא לאו משום דלא יהא מותר לערב אלא משום דלא מצי מסיק השירים לשום עצים. ורבנן סברי דמסיק ומתני הכי אי כולה חובה הוי הך קומץ שני דנדבה ליהוי כעצים דעלמא ואי לא ליהוי לשום נדבה: אמר אי ס״ד כו׳. א״כ דסבירא ליה לר׳ דמותר לערב אמאי קא מחייב לאייתויי מא׳ ועד ס׳ בבציר מהכי סגיא דאפשר דמייתי שיתין עשרונים בחד מנא וחד עשרון בחד מנא ונותן ומגע להו כותף הכלי הגדול שבו ס׳ והכלי הקטן שבו האחד כדי שיהיו נוגעין סולתן במעט וקמיץ מן הגדול חד קומץ ומן הקטן חד קומץ ומתני ואמר הכי אי ס׳ נדרתי יהו אלו ס׳ לחובתי ואידך קומץ דקטן ושיריו יהיו לנדבה ואי עשר לחוד נדרתי יהו עשר מן ס׳ לחובתי והשאר יהו לנדבה והקומץ של כלי קטן שהוא נדבה יהא פוטר נמי על השאר דנדבה דיש בכלי גדול דהא נגעי פורתא אהדדי ולהא ליכא למיחש

א) עיין לע״ב.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones